

"רווחים ברורים לעסק".
עברי ורבין

מאת עברי ורבין

על עסקים ו"ירוקים"

מדי שנה אנו נוכחים כי יותר ויותר חברות בארץ

ובעולם, ממצבות עצמן כשחקניות בתחום הירוק: הן ברמה האסטרטגית-מותגית והן ברמת הפעילות החברתית-סביבתית. בכתבה זו, ננסה לעמוד על הסיבות לכך, תוך בחינה של ההזדמנויות והאתגרים בדרך לפעילות ירוקה של חברות

investment, אשר משקיעות רק במיזמים ועסקים אשר מגלים מידה גבוהה של ביצועים סביבתיים וחברתיים.

5. **ניהול סיכונים:** פירמה שפועלת באחריות לסביבה, תהיה פחות חשופה לתביעות משפטיות או לביקורת ציבורית ותקשורתית. בישראל נושא החקיקה הסביבתית הולך ומתקרב לנורמות האירופאיות, וקיימת מגמה של מעבר לבחינה אינטגרטיבית של השפעות העסק על הסביבה, דבר אשר מצריך בהכרח התארגנות ועשייה.

מהי תוכנית אחריות סביבתית

אחד הכלים להשתפרות עסקית בתחום הסביבתי הוא, גיבוש של התוכנית העסקית הסביבתית אשר מייצרת מגוון של פעילויות המגובות בלוחות זמנים, משאבים והגדרת

אשר מחליטה לאמץ מדיניות של בנייה ירוקה. חברה כזו תגיע למודעות הציבורית הרבה יותר מהר, דרך המדורים הירוקים בעיתונות, מאשר דרך מדורי הנדל"ן.

2. **הנעת עובדים:** עובדים אשר מבינים כי העסק אחראי לסביבה - ומלבד חיפוש דרכים קלות לעשיית רווחים מהירים על חשבון מחזיקי העניין - מוצא לנכון להשקיע לטווח הארוך ולהתייעל, יזדהו העובדים שלו יותר עם מטרות הפירמה. כתוצאה מכך רמת המוטיבציה שלהם תעלה ועבודתם תבצע טוב יותר, כך שבסופו של דבר הם יסייעו לעסק להעלות את רמת הרווחיות שלו.

3. **חיסכון בעלויות:** תוכנית התייעלות סביבתית יכולה לחסוך עד 20% מעלויות התפעול, בדגש על צריכת אנרגיה מים ונייר. עסק שיחסוך בחשמל,

בחדש שעבר נאספו בקופנהגן בירת דנמרק, מנהיגי 190 מדינות מהעולם, לצד מנהיגי חברות עסקיות וראשי הארגונים הירוקים, לטכס עצה כיצד לטפל באתגרי שינויי האקלים הגלובליים. המוטיבציה של הממשלות ושל האו"ם, להשקיע זמן ומשאבים לטיפול בנושאי סביבה די ברורה - כמוה גם המחויבות האידיאולוגית העמוקה, של הארגונים הירוקים שלא למסרת רווח. זו הרי תכלית קיומם, בסופו של דבר. אבל מה בדיוק הכוח המניע ארגונים עסקיים, לפעול בנחישות בתחום הסביבה והקיימות. מדי שנה אנו נוכחים כי יותר ויותר חברות בארץ ובעולם, ממצבות עצמן כשחקניות בתחום הירוק, הן ברמה האסטרטגית-מותגית והן ברמת הפעילות והמוצרים.

רווחים ברורים לעסק

המגזר העסקי, כתוצאה מתהליך הגלובליזציה, עולה וגדל מדי שנה והיום מתוך מאה הכלכלות הגדולות בעולם, יותר מחמישים הם תאגידים עסקיים. עליית הכוח גרמה גם לעלייה בציפיות של מחזיקי העניין ביחס לפירמות גדולות כקטנות, בקשר לאחריות התאגידית שלהם. האחריות התאגידית corporate responsibility, מבחינה במספר תחומים עיקריים בהם נמדד הארגון, בקשר למידת ההתחשבות שלו בצרכים של מחזיקי העניין. לפני כ-10 שנים, תחום האחריות התאגידית בישראל היה מזוהה בעיקר עם המעורבות בקהילה של הפירמות ועובדיהן, בעיקר על ידי תרומה והתנדבות לארגונים חברתיים. אך בשנים האחרונות, ניכרת מגמה בולטת של עלייה באחריות לסביבה בה אנו חיים. פעילות עסקית ירוקה, מייצרת מלבד הרווח הברור לסביבה, גם מספר רווחים ברורים לעסק, כגון:

1. **מוניטין ובידול חיובי:** עסק יכול לבלוט בקטגוריה שלו בקלות יחסית, על ידי אימוץ התנהגות ירוקה ומינופה. כך לדוגמה, בית דפוס שמתחיל להקפיד על שימוש בניירות ודיו ידידותיים לסביבה, יכול בהשקעה נמוכה ליצור יתרון תחרותי ותדמיתי על פני כל המתחרים שלו. כך גם לגבי חברת בנייה,

עשית, לא דיווחת, לא עשית! כיוון שבמרבית החברות אין מדובר בפעילות אידיאולוגית בלבד, אלא בפעילות עסקית אשר רווחים בצידה, מן הראוי לשלב את אנשי השיווק והיחסי ציבור מהשלב הראשוניים של התכנון

אחריות. המרכיבים העיקריים של תוכנית סביבתית הינם: סקר השפעה על הסביבה green audit - המגדיר קו התחלה במונחי פחמן; בחינה ועיבוד של הפערים gap analysis; גיבוש תוכנית עבודה - קביעת יעדים לביצוע ולשיפור; השקעה וביצוע; הדרכה והטמעה לעובדים; הערכה ומדידה של התוצאות.

המרכיבים העיקריים אשר בדרך כלל נכללים בתוכנית סביבתית של פירמות עסקיות הם:

1. **חיסכון והתייעלות במשאבים מתכלים:** אנרגיה, מים, נייר וכדומה. זוהי הליבה של כל תוכנית סביבתית, בה מתורגמים ממצאי הסקר לתוכניות עבודה מסודרות, אשר מקטינות את החתימה הסביבתית של הארגון בהיבט של המשאבים המתכלים. בהקשר זה תשומת לב מיוחדת, מופנית למדיניות התחבורה

בנייר ובדלק, ירגיש את הרווח בכיס בצורה בלתי אמצעית. ניתן להגיע לחיסכון של עד 20% בעלויות התפעול, ללא השקעות כבדות וזאת רק משינוי התנהגותי. כך לדוגמה, פעולה פשוטה שרווח בצידה היא כיבוי מחשבים בלילה. עסק עם 200 עמדות מחשב, יחסוך עשרות אלפי שקלים בשנה, רק על ידי הקפדה של כיבוי המחשבים בסוף יום העבודה ובסופי שבוע.

4. **גיוס השקעות:** עסק אשר מתנהל בצורה אחראית לסביבה, מקרין signaling לשוק ההון - עוצמה ויכולת ניהולית גבוהה. אם יש לו משאבי ניהול ויכולת לנהל תהליכים סביבתיים, הרי יש לעסק גם יכולת ניהולית טובה עם חשיבה לטווח ארוך. מעבר לכך, בעולם ובישראל יש קרנות השקעה סביבתיות וחברתיות הקרויות ethical

7. **בנייה ירוקה ותפעול ירוק:** עם הגעת הקונספט של בנייה ירוקה לישראל, הוא החל לתפוס אחיזה אצל חברות הבנייה. לצד התקן האמריקאי (lead) והבריטי (bream) יש היום תו תקן לבנייה ירוקה, אשר עובר שינויים בימים אלו.

8. **אירועים ירוקים:** מרבית הארגונים העסקיים, מקיימים ומפיקים כנסים שונים לעובדים וללקוחותיהם. בפעילות יזומה זו מושקעים זמן ומשאבים רבים, אשר יכולים בתכנון נכון ובמחשבה, להפוך למנוף לפעילות סביבתית. גם לסעיף זה יש תו תקן אירופאי לאירועים ירוקים.

9. **דיווח סביבתי למחזיקי העניין:** השקיפות היא אחד מעקרונות האחריות התאגידית ודיווח חברתי-סביבתי על פי עקרונות ה-GRI, או מדדים אחרים מבטא עקרון זה. הדיווח אשר מתבצע לאחר גיבוש האסטרטגיה וביצועה, מהווה כלי ניהולי אשר מציף להנהלת הארגון סוגיות ונושאים שונים. יתרה מזאת, הצפת הביצועים הסביבתיים והחברתיים גם מחוץ לארגון, ממצב את החברה במקום טוב ואחראי יותר.

10. **מיתוג, שיווק ויחסי ציבור ירוקים:** עשית, לא דיווחת, לא עשית! כיוון שבמרבית החברות אין מדובר בפעילות אידיאולוגית בלבד, אלא בפעילות עסקית אשר רווחים בצידה, מן הראוי לשלב את אנשי השיווק והיחסי ציבור מהשולבים הראשוניים של התכנון, על מנת שיוכלו למנף את הפוטנציאל הגלום בעשייה הירוקה.

הכותב הינו מנכ"ל GoodVision לאחריות תאגידית

לצריכת אנרגיה, כיוון שהם מקוררים לרוב במידה מוגזמת ופועלים 24 שעות.

4. **רכש ושרשרת אספקה:** לפירמה עסקית יש יכולת רבה להשפיע דרך מנגנוני הרכש ולנצל באופן חיובי ומושכל, את יכולת ההשפעה מול הספקים של המוצרים והשירותים. למעשה חברות ישראליות רבות נתקלות לראשונה בדרישות סביבתיות מתקדמות, לא בגלל חוקי המדינה אלא בגלל לקוחותיהם בחו"ל, אשר דורשים מהן להתייעל ולדווח על פרמטרים סביבתיים.

5. **הקמת צוות נאמני סביבה והדרכת עובדים:** הבסיס לכל שינוי ארגוני והטמעה הוא, מנהלי הביניים והעובדים. התנהגות סביבתית ראויה בתוך הארגון, אינה מתקבלת רק על ידי הוראות ונהלים, אלא מחייבת חינוך ורתימה מתמשכים.

6. **פעילות קהילתית סביבתית:** מינוף התרומה לקהילה לנושאי סביבה. חברות רבות בישראל תורמות לקהילה ולמיזמים חברתיים, אולם רק מעטות מהן מחפשות את הסינרגיה המתבקשת בין התחום החברתי לנושא הסביבתי. יש כר נרחב של אופציות למימוש הפוטנציאל, החל מהשקעה בפעילות סביבתית של העמותות החברתיות ועד שילוב העמותות בפעילות הסביבתית של הפירמה. למשל: איסוף פחיות משקה ממשרדי החברה, על ידי עמותות של אוכלוסיות מגוונות ועל ידי כך הגעה למצב של win-win-win.

ולמדיניות המאור והמיזוג של הארגון.

2. **הפרדת אשפה ומחזור:** אחד המרכיבים המשמעותיים לתפיסת האחריות הסביבתית והקיימות היא, לקיחת אחריות על האשפה שהארגון מייצר בתהליכי העבודה שלו. לעיתים יתבצע סקר אשפה, שיבדוק אמפירית מה יוצא בסוף היום מהפחים של הארגון ויבחנו הצעדים להפרדה במקור של אשפה, על סוגיה השונים: אורגנית, נייר, קרטון, פלסטיק ומוצרי, פסולת אלקטרונית ומגנטית חומרים מסוכנים ועוד. לכל סוג של פסולת יוגדר הליך מיון ופינוי, עם פתרונות קצה הקיימים בישראל.

3. **מחשוב ירוק - Green it:** כל ארגון מודרני מבוסס על פעילות של מחשבים, אשר צורכים אנרגיה ויוצרים חום. המחשוב הירוק מתחיל כמובן, משלב המכרזים והרכש ומלווה את נהלי ההפעלה, כמו מדיניות שימוש וכיבוי ונותן דגש מיוחד לחדרי השרתים, אשר מהווים מוקד